

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-22>

УДК 338.47:621.39

ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРЕДУМОВ ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ

CHARACTERISTIC OF READINGS FORMATION OF PROJECTS IN THE DEVELOPMENT OF DEVICES OF THE SPHERE OF TELECOMMUNICATION UKRAINE

Щуровська Алла Юріївна

кандидат економічних наук, доцент,
Одеська національна академія зв'язку імені О.С. Попова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1617-6265>

Бакланова Карина Геннадіївна

студентка 2-го курсу магістратури,
Одеська національна академія зв'язку імені О.С. Попова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4557-2283>

Shchurovska Alla, Baklanova Karina

Odessa National Academy of Telecommunications

У статті розглянуто сучасних стан сфери телекомунікації в Україні та світі. Підкреслена роль інформації в сучасних умовах, як один із національних ресурсів, які складають національне багатство країни. Виявлено, що інформатизація суспільства висуває нові високі вимоги до якості і ефективності функціонування телекомунікацій. Визначено, що сфера телекомунікацій – є одним із секторів економіки, який найбільш швидко розвивається на ринку в світі. Розглянуті особливості телекомунікаційної галузі. Визначено в чому полягають тенденції зростання сфери телекомунікаційних послуг. Також виділені основні сегменти телекомунікацій, якими є послуги мобільного, фіксованого телефонного зв'язку та фіксованого доступу до мережі інтернет. Зазначено роль держави в підтримки телекомунікаційної галузі. У статті визначено значення проектів в процесах життєдіяльності підприємств, стимулювання економічного зростання організацій сфери телекомунікацій. Та взагалі розглянуто вплив розвитку телекомунікацій на загальний розвиток держави.

Ключові слова: проект, інформація, послуга, галузь телекомунікації, ринок.

В статье рассмотрено современное состояние сферы телекоммуникации в Украине и в мире. Подчеркнута роль информации в современных условиях как одного из ресурсов, которые составляют национальное богатство страны. Выведено, что информатизация общества выдвигает новые высокие требования к качеству и эффективности функционирования телекоммуникаций. Определено, что сфера телекоммуникаций – один из секторов экономики, который наиболее быстро развивается на рынке в мире. Рассмотрены особенности телекоммуникационной отрасли и определены в чем заключаются тенденции роста сферы телекоммуникационных услуг. Также выделены основные сегменты телекоммуникаций, каковыми являются услуги мобильной, фиксированной телефонной связи и фиксированного доступа к сети интернет. Указано роль государства в поддержке телекоммуникационной отрасли. В статье определено значение проектов в процессах жизнедеятельности предприятий, стимулирования экономического роста организаций сферы телекоммуникаций. А так же, рассмотрено влияние развития телекоммуникаций на общее развитие государства.

Ключевые слова: проект, информация, услуга, отрасль телекоммуникации, рынок.

The article examines the current state of the telecommunications sector in Ukraine and in the world. The role of information in modern conditions as one of the resources that make up the country's national wealth is emphasized. It is revealed that the informatization of society puts forward new high requirements for the quality and efficiency of telecommunications. It has been determined that the telecommunications sector is one of the most rapidly developing sectors of the economy in the world. The features of the telecommunications industry are considered and the trends in the growth of the telecommunication services are determined. The following trends in the development of the telecommunications sector in the market have been identified, what are the annual reduction in fixed-line

subscribers and the growth of the world market for broadband Internet access. The main segments of telecommunications are also highlighted, which are the services of mobile, fixed telephony and fixed access to the Internet. The development of a telecommunications enterprise is a continuous transformation process, as a result of which an improvement in the performance indicators and an increase in the potential of an enterprise can be noted, provides for the renewal and modernization of the telecommunications network, the introduction of technological and product innovations. Therefore, it is important to ensure maximum compliance with international standards for the development of the telecommunications industry, to use the country's potential in order to achieve a position along with the developed countries of the world. The role of the state in supporting the telecommunications industry is indicated. The article defines the importance of projects in the life processes of enterprises, stimulating the economic growth of organizations in the telecommunications sector. The active development of market relations in the telecommunications industry necessitates the development of new projects. The project is always aimed at a result, at achieving certain goals, at a certain subject area. The influence of the development of telecommunications on the general development of the state is also considered.

Keywords: project, information, service, telecommunications industry, market.

Постановка проблеми. Згідно досвіду високорозвинених країн можна дійти висновку, що впровадження проектів можна використовувати як основу розвитку підприємства та саме проектна діяльність дозволяє підприємствам утримувати свої лідируючі позиції на ринку. У цій статті розглянемо особливості галузі телекомунікацій в Україні, сучасний стан ринку галузі телекомунікацій та буде запропоновано впровадити певні проекти з ціллю подальшого розвитку підприємств зв'язку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам розвитку та впровадження проектів приділяли увагу багато фахівців: В.М. Аньшин, О.Н. Ільїна, в своїй роботі «Управління проектами: фундаментальні курс» (2013), висвітлювали основні характеристики проекту: цілеспрямованість, обмеженість в ресурсах і наявність певної документації, визначення Г.Д. Антонова, О.П. Іванова, В.М. Тумина, в роботі «Управління проектами організації» (2018), є великим і розкриває всі основні властивості проекту. Проте багатоплановість цих питань потребує більш глибокого дослідження.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає в розкритті сутності проектів та їх вплив на розвиток підприємств галузі телекомунікацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах глобалізації світової економіки, прискорення науково-технічного прогресу, підвищення ділової активності суспільства, розширення зв'язків в національному і міжнародному масштабі значно зростає роль інформації. В останній час інформацію розглядають, як один із національних ресурсів, які складають національне багатство країни. Отже, інформатизація суспільства висуває нові високі вимоги до якості і ефективності функціонування телекомунікацій.

Завдяки технологічному прориву і великому попиту, сфера телекомунікацій – є одним із секторів економіки, який найбільш швидко розвивається на ринку в світі. До особливостей телекомунікаційної галузі відносять: неречовий характер продукту; невіддільність процесів виробництва і споживання продукції; в процесі передавання інформації беруть участь як мінімум 2 сторони; нерівномірність надходження навантаження за годинами доби, днями тижня, місяцями року; послуги зазвичай надаються протягом довготермінового періоду; процеси в галузі мають безперервний характер; не має потреби в складських приміщеннях; цільовим ринком телекомунікаційної продукції є більша частина населення незалежно від рівня її соціального становища [1, с. 10-11].

В. І. Токмін дає наступне визначення ринку телекомунікацій: «Це економічне взаємодія виробника і клієнта з метою мінімізації витрат і отримання оптимального рівня доходу від послуг» [2].

За даними Міжнародної корпорації даних (IDC) обсяги ринку телекомунікаційних послуг і платного телебачення за результатами 2019 року становитимуть 1,683 трлн дол США, що на 1,57% більше, ніж в попередньому році. Компанія прогнозує, що ринок продовжить своє позитивне зростання протягом прогнозного періоду (2018–2022 рр.), А показник CAGR за зазначені 5 років становитиме 1,1%. Позитивна тенденція зростання сфери телекомунікаційних послуг буде обумовлена зростаючим попитом на послуги передачі даних [3].

Україна не є виключенням та ринок зв'язку та телекомунікацій також є найбільш динамічною галуззю економіки. Основними сегментами телекомунікацій є послуги мобільного, фіксованого телефонного зв'язку та фіксова-

ного доступу до мережі інтернет. Частка галузі зв'язку у структурі ВВП зростає з кожним роком, а більш за все розвиваються сектор надання послуг Інтернету та сектор мобільного зв'язку.

Оцінюючи сучасний стан і розвиток ринку послуг в Україні, можна визначити наступні характерні особливості:

- динамічний розвиток за наявності великих резервів щодо розширення його видової структури, нарощування обсягів реалізації послуг;
- ефективне функціонування малих господарських організацій;
- досягнення підприємствами колективної форми власності найкращих показників діяльності за обсягами, видовою структурою;
- залежність розвитку малого підприємництва на ринку послуг від фінансової підтримки держави. Та проблема в тому, що економічний розвиток, наповнення державного і місцевих бюджетів не дають можливість на оптимальну фінансову підтримку підприємств.

Розглянемо звіт про стан українського ринку зв'язку за 2019 рік [4], який представила національна комісія регулювання зв'язку та інформатизації (НКРЗІ). Загальний річний дохід ринку зв'язку склав 72 961 млн грн. (рис. 1), з них більша частина (91%, 66,422 млрд грн) традиційно складається дохід від надання телекомунікаційних послуг. У структурі доходів від надання телекомунікаційних послуг в 2019 році найбільшу частку займає мобільний зв'язок – 63% і фіксований доступ до мережі інтернет – 18%.

У 2019 році загальний обсяг доходів від надання послуг зв'язку збільшився на 17,72% відносно попереднього року. Причинами даного збільшення є посилення тенденції гло-

балізації ринку телекомунікацій, посилення ролі інновацій в розвитку галузі, а також процесу персоналізації даних, шляхом надання послуг зв'язку згідно з потребами клієнтів.

Доходи від надання послуг мобільного зв'язку в порівнянні з 2018 роком зросли на 20% – до 41,868 млрд грн. На послуги передачі даних, в т.ч. доступу до мережі інтернет, доводиться 56,7% (що в грошовому еквіваленті становить 23, 750 млрд грн) від усіх доходів сегмента. У 2018 році даний сегмент приніс 16,036 млрд грн.

В 2018 році було здійснено запуск мереж 4G операторами ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна» та ТОВ «Лайфселл» і зараз мережі 4G доступні 78% населення країни. Інтернетом 4G в 2019 році скористалося 14,601 млн осіб, загальна кількість мобільних інтернет-користувачів – 34,689 млн. Доходи від фіксованого доступу до мережі інтернет в 2019 році склали 11,688 млрд грн. Це на 43,7% більше, ніж роком раніше (8,136 млрд грн).

Кількість абонентів фіксованого телефонного зв'язку продовжує скорочуватися, за рік їх стало ще на 30% менше – 4,2 млн осіб.

Кількість операторів і провайдерів телекомунікаційних послуг на 01.01.2020 в Україні склало 6 682. Станом на 01.01.2019 їх кількість була 6 449 штук, і в 2017 році – 6 011 штук. Тобто, варто відзначити, що кількість операторів і провайдерів зростає в зв'язку ослабленням бар'єрів входу на телекомунікаційні ринки для компаній, що призвело до посилення конкуренції і скорочення цін на послуги мобільного зв'язку.

Для того, щоб побачити вплив різних факторів на розвиток підприємств зв'язку, зробимо SWOT-аналіз діяльності компанії «Київстар» (табл. 1).

Київстар – найбільший оператор телекомунікацій України, який надає послуги зв'язку та передачі даних на основі широкого спектра мобільних і фіксованих технологій, у тому числі 4G. Абонентами компанії є понад 26 млн клієнтів мобільного зв'язку і понад 1 млн клієнтів фіксованого широкосмугового інтернету.

Київстар входить до складу VEON, однієї з найбільших у світі інтегрованих телекомунікаційних компаній, з головним офісом у Нідерландах. Компанія працює на ринках країн СНД, Європи, Азії, Африки, а її акції знаходяться у вільному обігу на біржі NASDAQ (Нью-Йорк) та Euronext (Амстердам) [5].

Київстар досяг значних успіхів завдяки інвестиціям в розвиток мобільної мережі, яка охоплює всі великі та малі міста України, а також понад 28 тис. сільських населених

Рис. 1. Структура доходів від надання послуг зв'язку за 2019 р., за даними НКРЗІ [4]

Таблиця 1

SWOT-аналіз компанії «Київстар»

Strengths (сильні сторони)	Weaknesses (слабкі сторони)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ПрАТ «Київстар» входить до складу VEON, однієї з найбільших у світі інтегрованих телекомунікаційних компаній. 2. ПрАТ «Київстар» має найбільше покриття мережею 5G в діапазоні GSM 1800. 3. Має у власності обладнання. 4. Компанія пропонує своїм клієнтам цілу екосистему продуктів для задоволення різноманітних потреб. 5. Хороша репутація та імідж соціально-відповідальної компанії. 6. Наявність великої кількості центрів обслуговування клієнтів. 7. Наявність власного, ефективного маркетингового відділу. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність гнучкої політики на ринку. 2. Наявність більш вигідних тарифів та послуг з боку конкурентів. 3. Плинність кадрів. 4. Висока готовність клієнтами до зміни оператора. 5. Високий відтік абонентів. 6. Низький показник рівня задоволеності споживачів пропонованими тарифними планами.
Opportunities (можливості)	Threats (загрози)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Впровадження покриття 5G в Україні. 2. Підтримка державою розвитку сфери інформаційних технологій. 3. Розвиток і надання нових послуг. 4. Розвиток нових сервісів в мережі інтернет. 5. Підвищення лояльності абонентів за рахунок поліпшення якості обслуговування, яке відіграє важливе значення при виборі оператора. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Конкуренція на ринку операторів мобільного зв'язку України. 2. Нестабільні політична та економічна умови країни.

пунктів, усі основні національні й регіональні траси, більшість морських та річкових узбереж. Компанія надає роумінгові послуги в 195 країнах на п'яти континентах [5].

За результатами проведеного аналізу слід зазначити, що компанія «Київстар» є майже монополістом серед мобільних операторів України. Вона має найбільше покриття мережею, 5G в діапазоні GSM 1800 контролює Київстар, широкі можливості для подальшого розвитку своєї діяльності, тому що має у власності обладнання.

Провівши аналіз динаміки розвитку телекомунікаційної сфери на ринку, дозволяє нам виділити наступні тенденції:

- щорічне скорочення абонентів фіксованого зв'язку;
- зростання світового ринку широкошмугового доступу в Інтернет.

Слід зауважити, що в останній час мобільний доступ в інтернет показав більш істотне зростання, в порівнянні з фіксованим доступом. Значне зростання сегмента мобільного доступу в Інтернет був обумовлений розвитком мереж високошвидкісної передачі даних (3G / 4G), активним проникненням смартфонів і планшетних ПК, поширенням Wi-Fi-приєднання до фіксованої мережі зв'язку, а також скороченням вартості безлімітних тарифних пакетів мобільного інтернету. Починаючи з 2016 року темпи приросту користувачів, як мобільного, так і фіксованого широкошмугового доступу в інтернет сповільнюються, що говорить про поступове насичення ринку, а також погіршення економічного становища в країнах, що розвиваються [6, с. 4].

Серед негативних факторів, що уповільнюють розвиток ринку телекомунікаційних послуг, можна виділити:

- наявність олігополії на телекомунікаційному ринку;
- досить високий рівень регулювання сектора зв'язку державою;
- наявність нав'язування клієнтам послуг, в яких у них поки що немає потреби;
- низький рівень лояльності клієнтів, що обумовлює їх постійний перехід від одного постачальника послуг до іншого;
- похибка при підрахунку кількості абонентів, передумовою невідповідності є неактивні абоненти, що приводить до зниження економічних показників компанії;
- високі капітальні витрати для розширення покриття мереж і покращення якості та швидкості передачі даних.
- ослаблення світової економіки [6, с. 6–7].

На ринку телекомунікаційні підприємства майже всі пропонують однотипні послуги, орієнтуючись на одних і тих же споживачів, через це формується досить складна конкуренція.

Активний розвиток ринкових відносин у телекомунікаційній галузі зумовлює необхідність розроблення нових проектів з ціллю досягти конкурентних переваг та закріпити свої позиції на ринку.

Проект завжди спрямований на результат, на досягнення певних цілей, на певну предметну область. Реалізація проекту здійснюється повноважним керівництвом проекту, менеджером проекту і командою проекту, яка працює під цим керівництвом, іншими учасниками проекту, які виконують окремі специфічні види діяльності, процеси за проектом [7, с. 7].

Ключовими напрямками і проектами телекомунікаційних компаній можуть стати:

- розширення і модернізація технологій 5G;
- наявність та вдосконалення облачних систем;
- М2М (загальна назва технологій, які дозволяють машинам обмінюватися інформацією один з одним, або ж передавати її в односторонньому порядку);
- акумулювання телекомунікаційних та інформаційних технологій для автоматизації бізнес-процесів і з метою створення більш детального спектра послуг.
- інформаційна безпека;

- стандарти e-health – стандарти в галузі медичної інформатики та охорони здоров'я;
- технології для спілкування з клієнтами;
- енергозбереження [8].

Висновки. Отже, розвиток підприємства телекомунікаційної сфери являє собою безперервний процес трансформації, в результаті якого можна відзначити поліпшення показників ефективності функціонування і приріст потенціалу підприємства, що передбачає оновлення і модернізацію телекомунікаційної мережі, впровадження технологічних і продуктових нововведень. У зв'язку з цим важливо забезпечити відповідність міжнародним трендам розвитку телекомунікаційної галузі, використовувати наявний в країні потенціал (науковий, технологічний, кадровий), щоб забезпечити прийнятний в порівнянні з розвиненими країнами рівень розвитку телекомунікаційної галузі та конкурентоспроможності національної економіки.

Узагальнюючи результати дослідження, можна стверджувати, що галузь телекомунікацій набуває стратегічно важливого значення для України та є перспективним напрямом інформаційно-культурного та економічного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Буряк В.Г., Орлов В.М., Новицька С.С. Економіка підприємства зв'язку : конспект лекцій. Одеса : ОНАЗ, 2016. 61 с.
2. Токмін К.І. Управління та планування діяльності телекомунікаційних компаній в період фінансової кризи. *РИЗИК: ресурси, інформація, постачання, конкуренція*. 2010. № 2.
3. Аллахвердієв Ф. Напрями розвитку телекомунікаційного сектора в умовах цифрової трансформації. URL: <https://www.trend.az/business/it/2859684.html> (дата звернення: 28.12.2020).
4. Звіт про роботу НРКЗІ // Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації [офіційний веб портал]. URL: https://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/9088/Zvit_2019_139_31032020.pdf?fbclid=IwAR07zL87Pbz18v4ZILbyToe1-4-kYJzU_cb792cDcll2om0lYFudu1XQ3o (дата звернення: 28.12.2020).
5. Офіційний сайт ПрАТ «Київстар». URL: https://kyivstar.ua/ru/about/about/kyivstar_today (дата звернення: 28.12.2020).
6. Синиця С.О. Аналіз тенденцій розвитку глобального ринку телекомунікаційних послуг. *Вісник Євразійської науки*. 2019. № 11. URL: <https://esj.today/PDF/27ECVN119.pdf> (дата звернення: 28.12.2020).
7. Буріменко Ю.І., Галан Л.В., Лебедєва І.Ю., Щуровська А.Ю. Управління проектами : навч. посіб. Одеса : ОНАЗ, 2017. 208 с.
8. Куринов С.М. Ризик-орієнтована стратегія інноваційного розвитку організацій телекомунікаційної галузі : дис. ... канд. ек. наук. Москва, 2016. 175 с.

REFERENCES:

1. Buryak V., Orlov V., Novitskaya S. (2016). Economics of the telecommunications enterprise: lecture notes. Odessa: ONAT, 61 p.
2. Tokmin K. (2010). Management and planning of telecommunications companies during the financial crisis. *RISK: resources, information, supply, competition*, no. 2.
3. Allahverdiyev F. Direct development of the telecommunications sector in the minds of digital transformation. Access mode: <https://www.trend.az/business/it/2859684.html> (accessed 28 December 2020).

4. Sound about the NRKZI robot // The National Committee for the state regulation of the sphere of communication and information [official web portal]. Access mode: https://nrzi.gov.ua/images/upload/142/9088/Zvit_2019_139_31032020.pdf?fbclid=IwAR07zL87Pbz18v4ZILbyToe1-_4-kYJzU_cb792cDcll2om0IYFudu1XQ3o (accessed 28 December 2020).
5. Official site of Kyivstar PrAT. Access mode: https://kyivstar.ua/ru/about/about/kyivstar_today (accessed 28 December 2020).
6. Sinitsya S. (2019). Analysis of trends in the development of the global market of telecoms services. *Bulletin of Eurasian Science*, no. 11. Access mode: <https://esj.today/PDF/27ECVN119.pdf> (accessed 28 December 2020).
7. Burimenko Y., Galan L., Lebedeva I., Shchurovskaya A. (2017). *Project Management: book*. Odessa: ONAT, 208 p.
8. Kurinov S. (2016). Risk-organized strategy of innovative development of telecommunication organization: dis. ... kand. ek. sciences. Moscow, 175 p.